

4. 5. 2017

ID: 105850

Smlouva o přepravě věci

Posledním dnem, kdy by mělo být vydáno zboží podle Hamburských pravidel (Úmluva OSN o námořní přepravě zboží, která byla v České republice vyhlášena pod č. 193/1996 Sb.) je nutno rozumět poslední den doby pro dodání zboží (tj. doby, během které dodání zboží není opožděným dodáním podle čl. 5 odst. 2 Hamburských pravidel). Jiný výklad by vedl ke zmaření účelu čl. 20 Hamburských pravidel, kterým je nastolení jistoty v obchodním styku tím, že se časově omezí možnost úspěšného vymožení práva. Promlčecí lhůta proto začíná běžet posledním dnem doby dodání zboží (přičemž tento den se podle čl. 20 odst. 3 Hamburských pravidel nezapočítává do promlčecí lhůty). V případě, že doba dodání zboží není ujednána, je dobou dodání doba, ve které by to bylo rozumné požadovat od pečlivého dopravce s ohledem na okolnosti případu (čl. 5 odst. 2 Hamburských pravidel).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 5160/2014 ze dne 27.9.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně I.T.A. - Institut Technologických Aplikací s.r.o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. M.S., advokátem, se sídlem v P., proti žalovaným 1. KLAUDY SPEDITION s.r.o., se sídlem v Ú.n.L., zastoupené JUDr. J.K., advokátem, se sídlem v P., 2. AUSTROMAR obchodní a dopravní spol. s r.o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. P.S., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení částky 5 355 408 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 20 Cm 99/2010, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. července 2014, č. j. 12 Cmo 462/2013-303, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 12. srpna 2013, č. j. 20 Cm 99/2010-251, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení částky 5 355 408 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 1. července 2010 do zaplacení (výrok pod bodem I) z titulu náhrady škody vzniklé v důsledku nepředání konosamentů k přepravovanému zboží, a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky pod body II a III).

Soud prvního stupně zjistil, že mezi právním předchůdcem žalobkyně (Crytex s.r.o.) a první žalovanou byly uzavřeny formou akceptace dvou e-mailových objednávek ze dne 7. a 9. dubna 2008 dvě přepravní smlouvy, jejichž předmětem bylo provedení přepravy zboží po silnici do Hamburku a dále po moři do Dubaje. Náložní listy byly vydány v Praze. Zboží bylo přepraveno do přístavu v Dubaji, jedním ze subdodavatelů přepravy byla i druhá žalovaná. Oznámením ze dne 5. května 2008 byl příjemce vyzván k převzetí části zboží dne 7. května 2008, oznámením ze dne 13. května 2008 byl příjemce vyzván k převzetí zboží dne 15. května 2008. Příjemce byl později k převzetí zboží urgován.

Právně věc posoudil tak, že na věc se aplikuje Úmluva OSN o námořní přepravě zboží, která byla v České republice vyhlášena pod č. 193/1996 Sb. (dále jen „Hamburská pravidla“), neboť tvrzená škoda má svůj původ v námořní části přepravy. Podle soudu prvního stupně počala dvouletá promlčecí lhůta podle čl. 20 Hamburských pravidel běžet 7. května 2008, resp. 13. května 2008. Vzhledem k tomu, že byla vznesena námitka promlčení a žaloba byla podána 7. září 2010, dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalovaný nárok je promlčen.

K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 1. července 2014, č. j. 12 Cmo

462/2013-303, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výroky pod body II a III).

Odvolací soud doplnil dokazování o české překlady výzev příjemci k vyzvednutí zboží (ze dnů 7. května, 11. května a 13. května 2008), přičemž ohledně data výzvy k poslední části zboží se jeho zjištění nijak nelišilo od zjištění soudu prvního stupně.

Po právní stránce věc zhodnotil tak, že se použijí Hamburská pravidla a souhlasil se soudem prvního stupně, že promlčecí lhůta počala běžet nejpozději dnem vyzvání k převzetí zásilek v přístavu vykládky. Promlčecí lhůta proto uplynula dne 13. května 2010.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť podle dovolatelky napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, kterou dovolací soud dosud neřešil, resp. která by měla být dovolacím soudem posouzena jinak. Důvodnost dovolání spatřuje v nesprávném právním posouzení promlčení odvolacím soudem.

Dovolatelka tvrdí, že dopravce nevydal originály konosamentů a příjemce tedy zboží nemohl vyzvednout. Dále upozorňuje na to, že nebylo prokázáno, že výzvy k převzetí zboží ze dnů 7. května, 11. května a 13. května 2008 byly alespoň odeslány. Poukazuje na listinu označenou jako „Final Notice“ založenou ve spise, označenou datem 5. listopadu 2008, kterou dopravce oznamoval příjemci, aby si náklad vyzvedl nejpozději do 15. listopadu 2008 (přeškrtnuto a přepsáno na 30. listopadu 2008). Podle dovolatelky se dopravce sám tímto zavázal, že náklad bude nejpozději do této doby příjemci vydán.

Podle názoru dovolatelky promlčecí lhůta podle čl. 20 odst. 2 a 3 Hamburských pravidel počíná běžet až dnem, „kdy přepravci skončila povinnost zboží vydat“. Pokud se sám zavázal, že zboží vydá ještě do 15. listopadu 2008 (resp. do 30. listopadu 2008), nemohla promlčecí lhůta začít běžet dříve, než 16. listopadu 2008 (1. prosince 2008).

Podle dovolatelky má přepravce povinnost vydat náklad po celou dobu, po kterou tímto nákladem disponuje.

Závěr, že k promlčení došlo nejpozději 13. května 2010, nemůže obstát ani z toho důvodu, že není možné, aby se poslední den, kdy mělo být zboží vydáno, shodoval se dnem, kdy mělo dojít k sepsání výzvy k jeho převzetí.

Podle dovolatelky nesou žalované důkazní břemeno ohledně námitky promlčení; měly by prokázat, který konkrétní den již neměli náklad ve svém držení (resp. v držení svých subdodavatelů) a dále prokázat, že takový den již ani neměli povinnost náklad ve svém držení vůbec mít.

K dovolání se vyjádřily obě žalované.

Podle první žalované je výklad čl. 20 odst. 2 Hamburských pravidel ze strany dovolatelky mylný. S odkazem na anglické znění Hamburských pravidel první žalovaná poukazuje na to, že slovo „vydáno“ má v čl. 20 odst. 2 Hamburských pravidel spíše význam „dodáno“. Písemné avízo námořního dopravce o tom, že zásilka se nachází v přístavu určení a je připravena k převzetí příjemcem, nemá žádný význam z hlediska počátku běhu promlčecí lhůty. Ta podle první žalované počíná běžet dnem následujícím po dni sjednaném ve smlouvě jako fixní termín dodání zásilky, a nebyla-li tato lhůta sjednána, pak dnem následujícím po posledním dni přiměřené lhůty k dodání zboží, kterou lze rozumně požadovat od pečlivého dopravce s ohledem na okolnosti případu.

Podle druhé žalované dovolání není přípustné, neboť dovolatelka nevynechává, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Z procesní opatrnosti se vyjadřuje i k meritu věci. Zdůrazňuje, že na věc se aplikují Hamburská pravidla. Podle názoru druhé žalované počíná promlčecí lhůta běžet posledním dnem, kdy měl příjemce zásilku převzít, nikoliv kdy zásilku mohl převzít. Zásilku je příjemce povinen převzít okamžikem jejího doručení do přístavu určení, kdy zpravidla má volnou lhůtu (bez sankcí) pěti dnů na její vyzvednutí.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jakožto soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. prosince 2013 (článek II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dále jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem (§ 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 o. s. ř.), posuzoval, zda je dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolatelka výslovně nespécifikovala otázku hmotného nebo procesního práva, na níž má napadené rozhodnutí záviset. Z obsahu dovolání je však zřejmé, že má jít o otázku, zda promlčecí lhůta podle čl. 20 odst. 2 Hamburských pravidel, v případě, kdy nebylo zboží vydáno, počíná běžet posledním dnem, kdy příjemce toto zboží mohl přijmout.

Tuto otázku Nejvyšší soud doposud neřešil, dovolání je proto přípustné.

Dovolání však není důvodné.

Podle čl. 3 Hamburských pravidel bude při výkladu a použití ustanovení této úmluvy brán zřetel na její mezinárodní povahu a potřebu napomáhat její jednotnosti.

Podle čl. 5 odst. 2 Hamburských pravidel opožděné dodání nastane, jestliže zboží nebylo vydáno v přístavu vykládky stanoveném ve smlouvě o námořní přepravě v době výslovně ujednané, nebo jestliže nebylo takové ujednání, v době, ve které by to bylo rozumné požadovat od pečlivého dopravce s ohledem na okolnosti případu.

Podle čl. 20 odst. 1 Hamburských pravidel každá žaloba týkající se přepravy zboží podle této úmluvy je promlčena, jestliže soudní nebo rozhodčí řízení nebylo zahájeno do dvou let.

Podle čl. 20 odst. 2 Hamburských pravidel promlčecí lhůta počíná běžet dnem, kdy dopravce vydal zboží nebo jeho část, a v případech, kde nebylo žádné zboží vydáno, poslední den, kdy mělo být zboží vydáno.

Podle čl. 20 odst. 3 Hamburských pravidel den, kdy počíná běžet promlčecí lhůta, není zahrnut do

této lhůty.

Pro zodpovězení otázky vyplývající z dovolání je nejprve nutno vyřešit, zda pojmy „vydání“ a „dodání“ zboží (resp. odpovídající slovesa „vydat“ a „dodat“), které užívá český překlad Hamburských pravidel (např. v čl. 5 odst. 2 jsou použity oba pojmy v jedné větě), mají odlišný význam.

Podle čl. 3 Hamburských pravidel je třeba brát zřetel na jejich mezinárodní povahu a potřebu jednotného výkladu. Proto je třeba při výkladu českého překladu zohlednit originální jazykové verze, mezi které patří i verze anglická a francouzská. Anglická jazyková verze používá pouze pojem „delivery“ (či odpovídající sloveso „deliver“). Francouzská jazyková verze používá pouze pojem „livraison“ (či odpovídající sloveso „livrer“). Z uvedeného vyplývá, že slovům „vydání“ a „dodání“ (resp. odpovídajícím slovesům „vydat“ a „dodat“) je nutno přisoudit stejný význam.

Článek 20 odst. 2 Hamburských pravidel nelze vykládat tak, jak jej vykládá dovolatelka. Posledním dnem, kdy zboží mělo být vydáno je nutno rozumět poslední den doby pro dodání zboží (tj. doby, během které dodání zboží není opožděným dodáním podle čl. 5 odst. 2 Hamburských pravidel). Jiný výklad by totiž vedl ke zmaření účelu čl. 20 Hamburských pravidel, kterým je nastolení jistoty v obchodním styku tím, že se časově omezí možnost úspěšného vymožení práva.

Promlčecí lhůta proto začíná běžet posledním dnem doby dodání zboží (přičemž tento den se podle čl. 20 odst. 3 Hamburských pravidel nezapočítává do promlčecí lhůty). V případě, že doba dodání zboží není ujednána jako v této věci, je dobou dodání doba, ve které by to bylo rozumné požadovat od pečlivého dopravce s ohledem na okolnosti případu (čl. 5 odst. 2 Hamburských pravidel).

Zásadní okolností případu v této věci jsou výzvy k převzetí zboží, ve kterých dopravce uvádí datum, kdy bude zboží připraveno k vyzvednutí. Jestliže dopravce uvede datum vyzvednutí zboží, je rozumné požadovat dodání zboží do tohoto data. Dopravce by nebylo možno považovat za pečlivého, pokud by zboží nejpozději do tohoto data nedodal. Soudy sice neučinily zjištění, jaká je obvyklá doba dodání na trase Hamburk - Dubaj, tato skutečnost však nehraje roli, neboť v případě, že by končila později, než dne uvedeného dopravcem na výzvě, nebylo by možno tuto obvyklou dobu považovat za rozumnou s ohledem na okolnosti případu - výzvu k převzetí zboží. V případě, že by obvyklá doba dodání na trase Hamburk - Dubaj byla naopak kratší, tím spíše by bylo právo dovolatelky promlčeno.

Zároveň není rozhodné, zda výzvy byly doručeny příjemci, neboť slouží pouze pro určení doby dodání. Na takto určené době dodání by nic neměnila ani další pozdější výzva k vyzvednutí zboží.

Jestliže poslední část zboží měla být podle oznámení ze dne 13. května 2008 připravena k převzetí dne 15. května 2008, počala promlčecí lhůta běžet nejpozději téhož dne, a protože se tento den nepočítá do promlčecí lhůty, jejím posledním dnem byl 16. květen 2010. Z toho vyplývá, že závěr odvolacího soudu, že právo dovolatelky bylo promlčeno, je správný.

Nejvyšší soud proto dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)